

V y h l á s e n i e

Hlavného zhromaždenia Združenia sudcov Slovenska

Združenie sudcov Slovenska, ktoré je najväčšou dobrovoľnou nepolitickou stavovskou organizáciou sudcov SR pri naplňovaní podstaty práva na slobodu združovania v zmysle čl. 29 ods. 1, 4 Ústavy SR a čl. 11 ods. 1 Dohovoru a v záujme zabezpečenia realizácie práva občanov na spravodlivý proces pred nezávislým a nestranným súdom prerokovaním vecí bez zbytočných prieťahov schvaľuje na rokovaní svojho najvyššieho orgánu nasledovné vyhlásenie:

I.

Konštatuje, že pretrvávajúce problémy v oblasti vymožitelnosti práva a nízkej dôveryhodnosti súdnictva vo verejnosti je nevyhnutné urýchlene riešiť výlučne realizáciou súčinnosti všetkých zložiek štátnej moci, pričom efektívny výkon spravodlivosti si vyžaduje okamžité **určenie optimálneho modelu podmienok výkonu súdnictva**.

II.

Vyslovuje plnú podporu „Koncepcii zmien v justícii“ schválenej **uznesením Súdnej rady SR č. 659 zo dňa 21.3.2016**, ktorá obsahuje účinný návod, v súlade s medzinárodnými dokumentmi, na zavedenie systémových opatrení prioritne v oblastiach personálneho stavu, materiálno-technického vybavenia súdov a potrebných legislatívnych zmien.

III.

Stotožňuje sa len s časťou programového vyhlásenia vlády v oblasti súdnictva, ktorá konštatuje, že vymáhateľnosť práva je otázkou všetkých zložiek štátnej moci a so zámerom vlády na prijatie opatrení o prehodnotenie rozsahu činnosti rozhodovania súdov, úpravy rozhodovacej činnosti medzi sudcov a VSÚ, elektronizácie doručovania súdnych písomností, podpora alternatívneho riešenia sporov, stabilizáciu personálneho obsadenia najmä v preťažených súdoch, obligatórneho mechanizmu doplnenia stavu na súdoch, prípravy zákona o justičnej štátnej službe, zrušenie zdieľania spoločných priestorov ministerstva spravodlivosti a Najvyššieho súdu SR, vyhodnocovanie účinkov nových procesných predpisov a pokračovanie na rekodifikačných prácach súkromného práva.

IV.

Zásadným nedostatkom programového vyhlásenia je **absencia konkretizácie** prostriedkov na splnenie **ústavnej povinnosti vlády a parlamentu** vytvoriť pre všetkých občanov také podmienky v súdnictve pre sudcov a celý odborný aparát, aby súdenie bolo realizované v primeranom čase nezávislým a nestranným súdom.

Stavovská organizácia sudcov **považuje za zásadné priority**, ktoré účinne zabezpečia odstránenie súčasných nedostatkov v justícii nasledovné opatrenia:

- A. **Zákonná úprava sudcovského oddelenia**, ktorá obligatórne zabezpečí pre každého sudcu kvalifikovaného vyššieho súdneho úradníka (povereného zamestnanca v zmysle čl. 142 ods. 2 Ústavy SR) a aspoň jedného administratívneho pracovníka pre senát.
- B. **Zákonná úprava kritérií o obligatórnom doplňovaní stavu** sudcov dôsledným rešpektovaním zákonnej úpravy o zákonných povinnostiach časti sudcov plniť rôzne úlohy mimo výkonu súdnictva (správa a riadenie súdov, revízia, samospráva, riadenie kolégia a grémia a pod.).
- C. **Prijatie zákona o justičnej štátnej službe** zakotvujúceho tzv. definitívu štátneho zamestnanca participujúceho na výkone súdnictva.
- D. **Zákonná úprava realizácie ústavných kompetencií** Súdnej rady SR v oblasti verejnej kontroly súdnictva, tvorby rozpočtu súdnictva, dohľad nad činnosťou disciplinárnych senátov a organizačné zabezpečenie ich činnosti, obligatórnej súčinnosti s ministrom spravodlivosti na riešení rozvoja ľudských zdrojov a zrovnoprávnenie postavenia predsedu súdnej rady s ostatnými ústavnými činiteľmi na rokovaníach orgánov Národnej rady SR.
- E. **Urýchlené odstránenie** priestorovej nedostatočnosti budov Okresného súdu Bratislava I a jedného zo štyroch košických súdov v sídle Krajského súdu Košice (analógia riešenia situácie v spoločnej budove ministerstva spravodlivosti a Najvyššieho súdu SR).

V.

Zásadne odmietame, ako obsahovo protiústavný zámer vlády, **presadiť vylúčenie sudcov**, ako nominantov orgánov výkonnej a zákonodarnej moci, za **členov Súdnej rady SR**. Argument, že sa má tým eliminovať podozrenie sudcov so spriaznenosťou s politickou mocou je účelové (neopodstatnené), keďže tento princíp nominácie u sudcov disciplinárnych súdov ústavný súd považuje za súladný s ústavou.

Účasť polovice politických nominantov nesudcov (t.j. laikov) na rozhodovaní súdnej rady, nie je verejnou kontrolou, ale reálnym priestorom podriadenia najvyššieho orgánu súdnej moci a jej legitimity, výkonnej a zákonodarnej (politickej) moci. Reálne sa umožní presadzovanie záujmov politickej moci, čo vylúči zásadný vplyv súdnej rady v otázkach

legitimity súdnej moci, ako to vyžaduje ústavný súd pre zachovanie princípu del'by moci v právnom štáte.

Navrhujeme vypustiť z textu zrejmu chybu v písaní o podriadenosti predsedu Súdnej rady SR riadiacej právomoci ministra spravodlivosti (protiústavný text).

VI.

Akceptujeme potrebu zvýšenej kontroly justície, **ale odmietame navrhované opatrenia o spoluúčasti polovice** politických nominantov z mimojudicného prostredia (t.j. justičných laikov) **na rozhodovaní** o základnej otázke odbornej a morálnej spôsobilosti kandidáta na výkon ústavnej funkcie predstaviteľa súdnej moci, ktoré je jednoznačne **neprípustnou politizáciou justície**. Opatrenie **popiera podstatu kontroly, ktorá spočíva výlučne** v dohľade, dozore a revízii a nie v rovnocennom rozhodovaní zástupcov súdnej moci (profesionálov) a nominantov politickej moci (laikov) odvolateľných bez uvedenia dôvodu.

VII.

Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd, ktorý je súčasťou nášho právneho poriadku podľa čl. 154c Ústavy SR zahŕňa do základných slobôd **slobodu prejavu, ktorú súčasne obmedzuje**, v zmysle čl. 10 ods. 2 Dohovoru, legitímnym cieľom spočívajúcim v nevyhnutnosti zachovania autority a nestrannosti súdnej moci, ako garanta spravodlivosti.

Právny štát si vyžaduje ochranu súdnictva pred neopodstatnenými útokmi, ak majú sudy požívať dôveru verejnosti a má fungovať právny štát.

Konštatujeme, že vecne neodôvodnenými útokmi sú často výroky politikov na adresu súdnych rozhodnutí.

Vyzývame vládu SR a Národnú radu SR, v záujme dôsledného rešpektovania princípu zachovania autority a nestrannosti súdnej moci v právnom štáte, **schváliť etický kódex pre predstaviteľov výkonnej a zákonodarnej moci** v oblasti realizácie slobody prejavu na adresu súdnych rozhodnutí, ktorý účinne zabráni neakceptovateľnému zdiskreditovaniu súdnictva a ochráni reputáciu sudcov.

VIII.

Vyzývame predstaviteľov zákonodarnej a výkonnej moci, aby v záujme garantovania práva občanov na prístup k súdu (čl. 46 ods. 1, 48 ods. 2 Ústavy SR, čl. 6 ods. 1 Dohovoru)

zahrnuli do realizácie vládneho programu opatrenia schválené Súdnu radou SR uznesením č. 659 z 21.3.2016.

IX.

Navrhujeme, aby pri riešení problémov odstraňovania nedostatkov v súdnictve sa vytvoril reálny **priestor pre participovanie** našej stavovskej organizácie, ktorá je prístupná otvorenej, vecnej a **odbornej diskusii** najmä s predstaviteľmi výkonnej a zákonodarnej moci i verejnoprávnych médií.

Štrbské Pleso 22.4.2016